

Őszi alabástrom

Dél-arábiai alabástrom szobrok az évszak műtárgyai
a Szépművészeti Múzeumban



2005. szeptember 13-tól november 27-ig látható az a három szobor, melyek dél-arábiai eredetűek, a Kr.e 4-Kr.u. 1. századból származnak, s eddig a közönség még nem láthatta őket a Szépművészeti Múzeumban.



Hagyományteremtő szándékkal indította útjára mintegy két évvel ezelőtt a Szépművészeti Múzeum Antik Gyűjteménye 'Az évszak műtárgya' kamarakiállítás-sorozatát. A sorozat fő célja, hogy rendszeres ritmusban a közönség elé tárja a Gyűjteményben folyó munka eredményeit: egy-egy újonnan megszerzett, illetve restaurált művet, vagy olyan alkotásokat, amelyekkel kapcsolatban újabb tudományos eredmények születtek.

2005 őszén valódi egzotikumot láthatnak az érdeklődők a Szépművészeti Múzeum Előcsarnokában. Az Antik Gyűjtemény, tervszerűen törekedve az ókor klasszikus kultúráival érintkező egyéb művészetek minél szélesebb körű megismertetésére, a dél-arábiai alabástrom-szobrászat három darabjával gazdagodott az elmúlt években.

A Kr.e. 4.- Kr.u. 1. századból, a virágkorból való ülő nőalak, férfiarc és kőszáli kecske-szobor jól mutatja ennek a művészetnek a fő jellegzetességeit: a kubisztikus formákhoz való vonzódást, a tömörszerűséget, a frontális beállítást, a naturális részletek elhanyagolását. A kőszáli kecske (ibex) szent állat volt ebben a kultúrában: valószínű, hogy szentélybe szánt fogadalmi ajándéknak készült. A férfiarc hátsó oldalának és a fejtetőnek a kidolgozatlansága arra utal, hogy sírsztélébe építhették be.

Az Arab-félsziget délnyugati sarkát, nagyjából a mai Jemen vidékét a görögök és a római szerzők is Hérodotosz Kr. e. 5. századi elbeszélése óta mesés gazdagságúnak tudták és már a Kr. e. 3. században Boldog Arábiának nevezték. Gazdagságát jellemzi, hogy ez a terület volt a fő szállítója az itt termő tömjénnek, mirhának, fahéjnak, az Afrikából érkező aranynek, elefántcsontnak, teknősbéka-páncélnak, valamint India kincseinek.

A dél-arábiai kultúrát a jelek szerint a sivatagból bevándorló törzsek alakították ki Kr.e. 1200 táján. Határozott vonásokat a 8. század végén kapott, amikor a sábai királyság egyik uralkodója a terület nagy része fölött kiterjesztette hatalmát. Sába volt a dél-arábiai kultúra szülőhelye. Ezen a vidéken használták először az írást, amely maga is a dél-arábiai művészet egyik főműve.

A dél-arábiai kultúra a Kr. e. 1. századig viszonylag egységes karaván-kultúra volt. Gazdaságának és jólétének alapját a földművelés mellett elsősorban a karavánúton Gázába szállított termékeinek értékesítése képezte. Kapcsolatban állt Mezopotámiával, a szomszédos Egyiptommal és főként Etiópiával. Ennek ellenére az idegenektől való elzárkózás jellemezte, ami a fő oka volt a Dél-Arábiáról az ókori Mediterráneumban alkotott kép elmosódottságának. Az újkorban is lassan kezdődött el ennek a területnek a megismerése. Rendszeres tudományos ásatások csak a 20. század ötvenes éveiben kezdődtek.

Az ókori görög és római kultúra hagyományának bővületében élő Európa figyelme lassanként fordult a korábban jóformán ismeretlen, autonóm mondanivalójú művészetek felé: az európai kultúra számára a legfrissebben felfedezettek közé tartozik az ókori Dél-Arábia hagyatéka.

Az évszak műtárgya sorozat nyolcadik kiállításához a tárgyakról szóló ismertetőt Szilágyi János György írta. A kiállítás-sorozat kurátora Dági Marianna.

GALÉRIA

